

NÜKLEER KARŞITLARINA

ÇAĞRIMIZDIR !

ekoloji kolektifi

1) Türkiye ekoloji hareketinin önemli uğrak noktalarından biri olan nükleer uygarlığa karşı mücadele yeni ve zorlu bir dönemin eşliğindedir. 1980'li yıllarla birlikte görece olarak olgunlaşan ekoloji hareketinin mücadele dinamiğini oluşturan nükleer santral karşıtlığı içinde yer alan pek çok siyasal özne ve grubun, nükleer konusundaki duyarlılıklarını yeniden gözden geçirmesi ve temel politik öncüllerini yenilemesine ihtiyaç vardır.

2) Türkiye'de nükleer karşıtlığının birinci evresinde, temel politik öncüller, en genel anlamda diğer enerji üretim teknikleri ile karşılaştırılarak geliştirilmiştir. Bu şekilde nükleer enerjinin verimli olmadığı, sağlığı ve doğanın geleceğini tehdit ettiği, pahalı olduğu, dış bağımlılık yarattığı vurgulanmıştır.

3) Bu temel eksen etrafında gelişen etkinlikler dışında politik söylemler olduysa da genel kabul gören eksen yukarıda belirtilen noktalar olmuştur. Bu noktalar üzerinden geliştirilen eylemlilikler Ecevit Hükümeti'nin nükleer santral ihalesini ertelemesinde de etken olacak bir duyarlılığın oluşmasına ve bu nokta da bir kamuoyu oluşmasına zemin hazırlamıştır. On yılı aşan bu mücadele dönemi, nükleer santral ihalesinin ertelenmesiyle birlikte kapanmıştır.

4) Ekoloji hareketinin Türkiye'de de temel karakteristiği olan sorun odaklı ve aksiyoner niteliği sonucunda bu konuda olgunlaşan duyarlılık politik karakterini toplumsallaştıramamış bu zaman aralığında nükleer santral konusunda kamuoyunda biriktirilen duyarlılık erimiştir.

5) Buna karşın aynı zaman zarfında egemen politik eksen olan liberal kapitalist politikalar, ekonomi, siyaset ve hukuk alanları başta olmak üzere, egemenliğini perçinleyecek bir gelişme kaydetmiştir. Kapitalistleşme sürecini izleyen toplumun militarizasyonu, bireysel silahlanma; kapitalist toplumsallaşmanın yarattığı güvensiz ve korku dolu toplumun yansıması olarak açığa çıkmıştır. İç ve dış düşman yaratma konusunda yetkinleşen egemen siyaset, çevre konusunda gösterilen her türlü duyarlılığın arkasında bölücü ve yıkıcı bir çaba aramış veya toplumda bu izlenimi yaratacak girişimlere zemin hazırlamıştır. Toplumsal depolitizasyon süreci, medyanın giderek artan etkinliği karşısında kendi gerçeğini televizyonlardan gördüğüne indirgeme psikolojisinin gelişimi, geleneksel siyasal mekanizmaların içinde temsil mekanizmalarının erimesi, politikanın bir mesleğe dönüşmesi, geniş yığınların kendi sorunlarına çözüm bulma olanaklarını yaratma konusunda alternatif siyasetlerin ataleti yeni sağ hükümlerliliğin gelişmesine de olanak sağlamıştır. Toplumsal yoksullaşma ve sömürü ile doğanın tahribatına yol açan kapitalistleşme sürecinin ve toplumsal tahakküm ilişkilerinin aynı politik eksende mücadele pratiğine dönüştürülememesi ise ekoloji hareketini, marjinalleşme ve egemen liberal söyleme eklemlenme arasında tercihe sıkıştırmıştır. Egemen politikaların uygulamaları karşısında yaşanan hızlı yoksullaşma ve doğa tahribatı ekoloji hareketinin maddi gelişme temellerini olgunlaştırmasına karşın, ekoloji hareketi bu saldırganlığın karşısında cılız refleksler göstermiştir. Hukuk alanına daraltılan

mücadele çizgisi, ekoloji hareketinin toplumsallaşma dinamikleriyle ilişkilene sürecini köreltmıştır.

6) Ekoloji hareketinin bir grup kanaat önderinin kişisel becerilerine, dünya görüşlerine ve yaşamla ilişki kurma biçimine mahkum kalması sonucunda da, hareket kendi sürekliliğini sağlayabilecek politik çoğulculuktan, taban inisiyatifinden kopmuştur. Politik varlıklarını sürdürme çabası içindeki gruplar ise taban inisiyatiflerini olgunlaştırmak yerine kendi egemenliklerinde bir hareket yaratma çabası içinde daralmıştır.

7) Bununla birlikte sayıları her gün giderek artan çevre dernekleri ve çevreci oluşumların bir taban inisiyatifinden beslenememeleri ve örgütsel sürekliliklerini sağlayacak maddi olanakları yaratamamaları, uluslar arası kapitalist sistemin kurumlarıyla eklemlenme ve bu kuruluşların politik öncülerini içselleştirme sürecini hızlandırmıştır. Çevreci örgütlerin, uluslararası fon kaynaklarının parasal desteğine bağımlı hale gelmeye başlaması, ekoloji hareketinin politika geliştirmek ve alternatif bir yaşam yaratmak iddiası noktasından hızla savrulmasına neden olmuştur. Özellikle Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve kimi Elçiliklerin ve vakıfların maddi desteği, Avrupalı yeşil partilerin parasal katkılarıyla ayakta kalmaya çalışan ekoloji hareketi, 'sürdürülebilir kalkınma ve yönetim' ekseninde ehlileştirilmiş ve Türkiye'deki yeni sağ iktidarlara ve söyleme yedeklenmiştir.

8) Sürdürülebilir kalkınma anlayışının büyümeye dayalı ekonomi politikası ve doğayı metalaştırma yaklaşımını teorik olarak eleştiren kimi kanaat önderleri bile, kendi dernekleri vasıtasıyla

sürdürülebilir kalkınma projeleri geliştirmeye başlamıştır. Bu nedenle, doğayla barışık bir toplumsal ilişkiler bütünü yaratmayı ve yoksulluğu, sömürüyü aşmayı içeren kuramsal ufkunu ve özgürlükçü toplum yaratma heyecanını yitirme olasılığıyla karşı karşıya kalan ekoloji hareketi için sağcılaşma en önemli tehdidi oluşturmaktadır. Bu, ekoloji hareketi için toplumsal bir alternatif olamama tehdidi olarak algılanmalıdır.

9) Toplumsal anlamda düşünsel, ekonomik ve politik alternatifler koymaktan uzaklaşma tehlikesi, nükleer karşıtı grupların yüzleşmesi gereken en önemli uğrak noktasıdır. Bu anlamda nükleer karşıtlığı bugün liberal ekonomik rasyonalite içine sıkıştırılarak tartışıldığı sürece, politik inandırıcılığını ve meşruiyetini yeniden inşa edemeyecektir.

10) Bu anlamda nükleer karşıtları, nükleer karşıtı hareketin birinci dönemindeki zafiyetlerini ve olanaklarını, toplumsal ilişkiler bütünüyle ve içinden geçtiğimiz süreçle birlikte değerlendirerek, politik öncüllerini, ufuklarını yeniden gözden geçirmelidirler.

11) Ekoloji hareketi için nükleer karşıtlığı, alternatif bir dünya yaratma programı için mücadele başlılığı oluşturmaya devam edecekse her şeyden önce içinden geçtiğimiz uygarlığı da eleştirmeyi, teşhir etmeyi ve onunla hesaplaşmayı, aşmayı eksenine almalıdır.

12) Bu noktadan hareketle, nükleer karşıtlığı basitçe alternatif maliyet hesapları içinde bir çizgiye çekilmemelidir. En geniş anlamda, enerjinin tüketimine dayanan bir kapitalist ve sanayi uygarlığına alternatif yaratmaya odaklanılmalıdır.

13) Alternatif enerji kaynaklarıyla kıyaslanarak, marjinal maliyet hesapları içinden nükleer santrallere hayır diyenler de elbette bu geniş nükleer karşıtı cephenin bir bileşenidir. Ancak bu çizginin, alternatif enerji kaynaklarının pazarlayıcılığına soyunan önderlerinin belirleyiciliğinde ekoloji hareketine yön verme çabaları ekoloji hareketini sağa endeksleyecektir.

14) Ekoloji hareketi, hangi enerji kaynaklarının tercih edileceği kadar, enerjinin toplumsallaşma biçimleri üzerinden de kendini var eder. Nükleere hayır demek bu anlamda, yeni bir üretim ve tüketim ilişkisinin yaratılması gerekliliğini de ima eder. Teknoloji verili üretim tarzı tarafından belirlenir. Neyin, nasıl, ne kadar, ne için üretildiği hesaba katılmadan teknolojik alternatiflere yönelme politikası, en fazla piyasadaki enerji desenini çeşitlendirmekten daha fazla bir işe yaramaz. Merkezileşmeye, uzmanlaşmaya ve meta ilişkileri dinamiklerine yaslanan enerjinin kaynağı ne olursa olsun, toplumsal bir alternatif olamaz. Alternatif enerji ancak alternatif bir toplumla mümkün olabilir. Dünya savaş sanayinin ve Ortadoğu'da estirilen terörde harcanan enerjinin sorgulanması yapılmadan; alternatif enerji kaynaklarıyla, giderek artan toplam enerji talebinin karşılanabileceği yolundaki politika, nükleer karşıtı hareketi başarısızlıkla sonuçlanacak bir mücadele sürecine sokacaktır.

15) Nükleer programların sömürü ekonomisinin bileşeni haline geldiği günümüzde, nükleere dayalı enerji politikasının dünya halklarının ve doğanın yoksullaşmasını hızlandırdığı açıkça dile getirilmelidir. Ortadoğu'da yıllarca Amerika ve Fransa tarafından nükleer programları desteklenen İran'ın, kontrolden çıkmaya

başlaması, İran halkının 'nükleer haktır' sloganı ile yaptığı gösteriler ve İran hükümetinin nükleer tehditleriyle yeniden biçimlenen egemenler arası konumlanışta, nükleere anti emperyalist anlamlar yükleyen yaklaşımlara karşı net bir biçimde, nükleer enerjinin sömürgeleştirilmeyle aynı anlam geldiği dillendirilmelidir.

16) Bu anlamda sömürgeleştirilme bir ulusun bir ulusu ekonomik ve sosyal olarak kontrol altında tutma politikaları olarak değil; savaş sanayine yaslanan sınıflar ve devletler karşısında toplumların ve doğanın maddi var oluş koşullarının yok edilmesi olarak ifade edilmelidir.

17) Çernobil'de yaşanan nükleer kazanın etkisi coğrafyamızda etkisini hissettirmeye başlamış ve kanser vakalarında artışta ciddi bir patlama yaşanmış olmasının sonuçları da doğru tahlil edilmelidir. Bu gelişmenin özellikle Karadeniz bölgesinde nükleere karşı duyarlılık yaratma çalışmalarında önemli bir hareket noktası olacağı açıktır. Ancak bu duyarlılığın, Türkiye'de nükleer santral yapılmaması için bir duyarlılığa dönüşeceği kestiriminde bulunmak pek olanaklı değildir. Nükleer santralin egemen siyaset nazarında, ekonomik büyüme göstergesi olarak kabul edildiği, ekonomik büyümenin işsizliğe ve yoksulluğa çözüm bulacağı söyleminin geliştirildiği ve bu konuda yoğun kampanyaların yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda; sağlıklı yaşamla, açlık arasına sıkışmış insanların her şeyden önce işsizliğin, yoksulluğun engellenmesini tercih edecek söylemlere itibar edeceği unutulmamalıdır. Bu anlamda nükleer santral uygarlığının yoksulluk ve yok oluş anlamına geldiği belirginleştirilmelidir.

18) Bütün bu noktaları göz önünde bulundurarak kendini yeniden yapılandıracak ekoloji hareketi için nükleere karşı mücadele dünden daha zor ama dünü aşmaya daha yakın koşullarda bir gelişmeye gebedir. Yukarıda açıklanan noktalarda kendi öz eleştirisini verebilecek bir hareket ve onun bileşeni birey ve örgütler için bu mücadele dönemi kesintisiz ve sürekli bir toplumsal ekolojik devrim sürecinin ilksel ip uçlarını verecek bir zenginleşmeye yol açacaktır.

19) Bu konuda bireysel kararlılık, inanç ve sorumluluk dışında maddi koşulların oluştuğuna hiçbir şüphe yoktur. İçinden geçtiğimiz çağı yaşanılabilir kılacak ve özgürlükçü, eşitlikçi bir toplum yaratacak politik ilkeler bugün en temelde yoksul halk sınıflarının ve doğanın içinden billurlaşmalıdır.

20) Bu nedenle de 'Nükleere Hayır; herkese ihtiyacı kadar temiz ve ücretsiz enerji' talebi ile birlikte 'enerjinin toplumsallaştırılması' talebi de dillendirilmelidir. Bu taleplerin örgütlenmesi süreci aynı zamanda ekolojik bir toplum programının da olgunlaşmasının maddi koşullarını hazırlayacaktır. 'Nükleere Hayır; Başka dünya gerek' sloganı, egemen kalkınma, ekonomi ve yönetim yaklaşımları karşısında, tahakküm ve sömürü ilişkilerini reddeden; dayanışmacı, eşitlikçi ve ekolojik toplum yaratma iradesi ve politikasıyla mümkün olacaktır. Şimdi bu politikayı yaratmaya ve üretmeye çağırıyoruz.

EKOLOJİ KOLEKTİFİ

24.02.2006